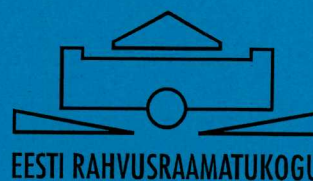

S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

S
U
M
M
A
R
I
A

I
U
R
I
D
I
C
A

PARLAMENDIINFOKESKUS

4/2010

Valik ülevaateid
välisajakirjanduses
ilmunud artiklitest

<http://www.nlib.ee/summaria-iuridica>

SUMMARIA IURIDICA 4/2010

<u>PÕHISEADUSE MUUTMISE PIIRIDEST SAKSA JA ŠVEITSI ÕIGUSES MINARETIEHITUSE KEELU NÄITEL</u>	3
Jakob Nolte Kann der Souverän rechtswidrig handeln?	
<u>KAS AVALIK TEENISTUS SAKSAMAAL „FEMINISEERITAKSE” – VÕRDSE KOHTLEMISE SEADUSEST JA AMETLIKUST STATISTIKAST</u>	4
Edwin Czerwick „Feminisierung“ des öffentlichen Dienstes Deutschland?	
<u>VANEMLIKEST ÕIGUSTEST VENE PEREKONNAÕIGUSES</u>	5
A. M. Нечаева Отобразие детей у родителей	
<u>KOEURINGUTE ÕIGUSREGULATSIOONIST JA ANDMEKAITSEST</u>	6
Jessica Wright ; Corrette Ploem ; Marcin Sliwka ; Sjef Gevers Regulating tissue research: do we need additional rules to protect research participants?	
<u>PANKROTIREGULATSIOONI REFORMIDEST MAJANDUSKRIISI AJAL</u>	7
Elena Cirmizi ; Leora Klapper ; Mahesh Uttamchandani The challenges of bankruptcy reform	
<u>ÕIGUSEST EUROOPA LIIDUST VÄLJA ASTUDA</u>	8
Hannes Hofmeister „Should I Stay or Should I Go?“ – a critical analysis of the right to withdraw from the EU	
<u>RAAMATUTUTVUSTUS : ORGANISATSIOONITEOORIAD JA RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDE ROLL</u>	10
Klaus Dingwerth ; Dieter Kerwer ; Andreas Nölke Die organisierte Welt : internationale Beziehungen und Organisationsforschung	
<u>VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES</u>	11

Summaria Iuridica võrguväljaanne: www.nlib.ee/summaria-iuridica/

Artiklite valiknimestiku koostanud Tiia Melts, ülevaated kirjutanud Marika Lillemäe, Li Lind, Tiia Melts, Katrin Ordlik, Marili Rähn ja Ivi Smitt

Väljaande koostanud Tiia Melts, keeleliselt toimetanud Gerli Eero

Ettepanekud ja kommentaarid: Tiia.Melts@nlib.ee

PÕHISEADUSE MUUTMISE PIIRIDEST SAKSA JA ŠVEITSI ÕIGUSES MINARETIEHITUSE KEELU NÄITEL

Jakob Nolte

Kann der Souverän rechtswidrig handeln?

Die Öffentliche Verwaltung (2010) Nr. 19, S. 806-814.

Šveitsi põhiseaduse artikkel 72 reguleerib riigi ja kiriku suhet. 29. novembril 2009 sai nimetatud paragrahv lisasätte, mis keelustab minarettide ehitamise. Selle aluseks oli rahvahääletus, kus 57,5% hääletanutest andis oma poolthääle põhiseaduse täiendamiseks. Šveitsi parlament (*Bundesversammlung*) pooldas initsiatiivi tagasilükkamist. Situatsioon vallandas tulise debati üle terve riigi. Välis- ja migratsioonipoliitiliste probleemide kõrval kerkis esile ka riigipoliitiline aspekt – kuidas selliste oletatavalt õigusvastaste, kuid demokraatlikult seadustatud otsustega peaks käituma.

Artikkel käsitleb põhiseaduse muutmise võimalusi Saksa ja Šveitsi õiguses. Minaretikeelu näitel analüüsitakse kõrgeima võimukandja käitumise seaduslikkust. Jälgitakse kahe riigi põhiseadustest ja rahvusvahelisest õigusest tulenevaid piiranguid ning peatatakse ka kohtuliku kontrolli võimalustel.

Šveitsi põhiseadus eristab artiklites 193 ja 194 põhiseaduse täielikku või osalist revisjoni. Saksa põhiseadus näeb ette ka põhiseaduse kehtivuse lõppemist (artikkel 146), jätab aga reguleerimata uue põhiseaduse menetlemise. Autor vaatleb rahvaalgatust ning seadusandja tegevust ja suhestust põhiseaduse muudatusettepanekute seadustamisel. Minaretikeeld sai Šveitsis jõustuda seetõttu, et tegemist oli põhiseaduse osalise, st üksiku sätte muutmissetpanekuga, mille poolt hääletas enamus rahvast ja kantonitest – initsiatiiv lähtus rahvalt; parlament pooldas selle tagasilükkamist, kuid ei esitanud vastueelnõu.

Vahetult rahva poolt tehtud otsused on suures osas küll demokraatlikult seadustatud, seda aga teatud piirides. Isegi kui rahvas tegutseb põhiseadust muutva seadusandjana, on ta vaid osa juriidiliselt kindlaksmääratud ja kehtivale õigusele alluvast võimust. Seega tuleb põhiseaduse muutmisel pidada kinni põhiseaduses sätestatud raamidest. Põhiseaduslik kord on rajatud põhimõtetele, millest kehtiva riigikorra jooksul ei loobuta. Saksa põhiseaduses väljendub see kestvuse tagamise sättes (artikkel 79 lg 3). Šveitsi põhiseaduses sellesisuline säte puudub, kuid on olemas põhiseaduse revisjoni eeldused ja piirid (nt artiklid 139 ja 140). Põhjalikult käsitleb autor just põhiseadusest tulenevaid piiranguid mõlemas riigis, kui lähtuda demokraatia, liitriigi ja õigusriigi ning võimujaotuse printsiipidest ja pidada silmas põhiõiguste (sh usuvabaduse) tagamist ning diskrimineerimise vältimist.

Lisaks siseriiklikele õigusnormidele pööratakse artiklis tähelepanu ka rahvusvahelisest õigusest tulenevale, seda eelkõige inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni kontekstis. Vaadeldakse siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse suhestust, kus Saksamaal järgitakse pigem dualismi ja Šveitsis monismi põhimõtteid. Autor märgib, et minaretikeeld ei ole Šveitsis sugugi esimene rahvusvahelise õigusega vastuolus olev põhiseaduse muutmise algatus. Ta kirjeldab põgusalt 1999. aastal toimunut, mil jäeti vastu võtmata regulatsioon parlamendi otsustuspädevuse kohta rahvusvahelise õigusega vastuolus oleva rahvaalgatuse juhtudeks.

Muudatusettepanekute seaduslikkuse aspektist on oluline osa põhiseaduslikkuse järelevalvel. Saksamaal teostab seda eelkõige põhiseaduskohus (*Bundesverfassungsgericht*), kuid ka liidupresident (*Bundespräsident*) seaduste vormistamisel. Šveitsis kuulub vastav järelevalve parlamendi ülesannete hulka, mis autori hinnangul võib tekitada probleeme vajaliku neutraalsuse ja poliitilise distantsi puudumise tõttu. Et sama seisukohta väljendas ka minaretikeelu vastaste kriitika, vaatleb autor põhiseaduskohtu pädevuses olevaid võimalusi antud asjas.

Põhiseaduse muutmisele on seatud piirid nii Šveitsi kui ka Saksa põhiseaduses. Minaretikeeld ei riku põhiseadust muutva võimu piire ei Šveitsis ega teeks seda ka Saksamaal. Vastuolu põhiõiguslike tagatistega tuleb lahendada spetsiaalsete keelueeskirjade tõlgendamise abil.

Refereerinud Tiia Melts

KAS AVALIKU TEENISTUS SAKSAMAAL „FEMINISEERITAKSE“ – VÕRDSE KOHTLEMISE SEADUSEST JA AMETLIKUST STATISTIKAST

Edwin Czerwick

„Feminisierung“ des öffentlichen Dienstes in Deutschland?

Die Öffentliche Verwaltung (2010) Nr. 21, S. 869-877.

Naiste tööalase diskrimineerimise teema ja statistikaameti andmetele toetuvad meediateated, mis kuulutavad, et juba rohkem kui pooled avalikus halduses töötajatest on naised, on põhjustanud kartusi avaliku teenistuse „feminiseerimisest“ Saksamaal. Kuigi naiste positsioon avalikus teenistuses on viimastel aastatel järk-järgult paranenud, kas ikkagi saab rääkida valdkonna „feminiseerimisest“? Autor analüüsib olukorda lähemalt, käsitledes naiste töö ja positsiooni kohta läbiviidud uurimusi, ametlikku statistikat ning võrdse kohtlemise poliitikat koos vastava õigusregulatsiooniga.

Kuna hinnangutes on jäetud mõiste „feminiseerimine“ defineerimata, selgitab autor kõigepealt mõiste sisu ja antud kontekstis esile kerkinud kahte tähendust: kvantitatiivne ja kvalitatiivne feminiseerimine.

Esimesel juhul vaadeldakse naiste ja meeste arvulise suhte muutumist avalikus teenistuses, teisel juhul on tegemist avaliku teenistuse kultuuri ja administratiivse tööstiili muutumisega.

Eelmise sajandi 70ndatest aastatest alates on Saksamaal räägitud naiste alaesindatusest avalikus teenistuses ja otsitud teid naiste ja meeste võrdsemaks kohtlemiseks. Selle eesmärgi saavutamiseks on võetud kasutusele mitmeid abinõusid nagu nt Euroopa Komisjoni algatused naistöötajate olukorra parandamiseks avalikus teenistuses. Hulk naiste ja meeste tööalase võrdse kohtlemisega seotud määruseid ja direktiive on ka liikmesriike sundinud valdkonnaga aktiivselt tegelema ja vastavat õigusregulatsiooni looma. Saksamaal on kehtestatud regulatsioonid liidu ja liidumaade tasandil. Autor peab oluliseks võrdõiguslikkuse voliniku ametikoha loomist. Vaatamata sellele, et naistele suunatud toetusprogrammid on vähendanud soolist vahet avalikus teenistuses, ei ole nende abil „tõelist“ naiste ja meeste võrdset kohtlemist saavutatud. Autor peatub pikemalt naiste ja meeste võrdse kohtlemise seadusel (*BgleichG – Gesetz zur Gleichstellung von Frauen und Männern in der Bundesverwaltung und in den Gerichten des Bundes*). Õigusaktid loovad küll formaalse baasi, aga raske on reguleerida naiste tööalase diskrimineerimisega seotud informaalsete tegureid.

Põhiosa artiklist moodustabki naiste tööhõive analüüs avalikus teenistuses perioodil 1993-2008. Andmeid käsitletakse omavalitsusüksustes töötamise, teenistuskäigu, töövaldkondade, tööaja ja kutsealase väljaõppe järgi. Nt 2008. aasta 30. juuni seisuga töötas avalikus teenistuses napilt 2,4 miljonit naist, see on üle 53% kogu halduspersonalist. Kui kaudes avalikus teenistuses olid rohkem kui pooled naistöötajad, siis otseses avalikus teenistuses oli nende osakaal 60%. Jälgides arengut alates 1993. aastast, on naistöötajate koguarv avalikus teenistuses kasvanud 5,3% võrra. Analüüsile tuginedes täheldab autor, et nt personali vähendamine on naisi puudutanud vähem kui mehi, naised hõivavad üha rohkem kõrgemaid ametikohti, naiste arv suureneb nii avalik-õiguslike teenistujate kui ka täistööajaga töötavate naiste hulgas. Naised on alaesindatud liidutasandi haldusorganites, aga ka ametnike, kohtunike ja sõjaväelastena kõrgematel ametikohtadel, üleesindatud on naised nt sotsiaalkaitse, hariduse-kultuuri ja tervise-keskkonna-spordi valdkonnas. Arengud lubavad väita, et senised sammud naiste ja meeste kohtlemise erinevuste vähendamiseks avalikus teenistuses on andnud juba mõningaid positiivseid tulemusi.

Autor peatub ka viiel teorial, mis seavad naised avalikus teenistuses halvemasse positsiooni. Ta nimetab neid teoreemideks, sest nende tõestamisel ei saa tugineda süsteemsetele uuringutele. Nt radikaalfeministlik meeste-teoreem (elistatakse ja edutatakse mehi, sest nad on mehed) või perekonna-teoreem (naised ei saa perekondlike kohustuste tõttu teha nt ületunde, võtta vastu täienduskoolituspakkumisi jne). Seejuures rõhutab autor, et tööalase võrdse kohtlemise saavutamist mõjutavad väga erinevad tegurid, mis ei pruugi kutsetegevusega üldsegi seotud olla.

Analüüsi tulemused lubavad kinnitada, et isegi kui mõned artiklis toodud andmed võiksid osutada vastupidisele, ei ole põhjust rääkida avaliku teenistuse „feminiseerimisest“ Saksamaal.

Refereerinud Tiia Melts

VANEMLIKE ÕIGUSTE REGULATSIOONIST VENEMAAL

А. М. Нечаева

Отобрание детей у родителей

Российская юстиция (2010) № 7, с. 23-28.

Venemaal tuleb järjest rohkem ette laste eemaldamist perekonnast, mis õiguslikus mõttes tähendab vanemlike õiguste äravõtmist või piiramist. Artiklis käsitletakse vanemlike õiguste problemaatikat ja antakse ülevaade vastavast regulatsioonist Vene perekonnaõiguses. Nt 2007. aastal kaotas vanemlikud õigused üle 65 000 inimese, kellelt võeti ära üle 77 000 lapse; 5848 last võeti vanematelt ära lapsevanemate vanemlike õigusi kaotamata; ilma kohtu loata paigutati erinevatesse tervishoiuasutustesse üle 22 000 vanematelt äravõetud lapse. Ainuüksi 2007. aasta arvud näitavad, et laste eemaldamine perekonnast ja vanematest ei kuulu Venemaal üksikute erandjuhtumite hulka.

Laste äravõtmise vajadus võib tekkida juhtudel, kui kohus on rahuldanud ühe vanema palve lapse elukoha asjas, kuid teine osapool keeldub kohtuotsust täitmast ja alaealist last tagasi toomast. Samuti juhtudel, kui last enda juures hoidnud isik keeldub peale otsust, millega tunnistatakse vanema õigust lapsele, last vanemale või vanematele tagastamast. Probleemseks on osutunud ka vanemlike õiguste taastamist puudutavate kohtuotsuste täitmine.

Vanematelt laste äravõtmisel ja eestkostetasutusele või hooldusele andmisel eksitakse tihti perekonnaseadustiku (*Семейный кодекс*) §-de 71 ja 74 vastu, mis lubavad last vanematest eemaldada vaid juhul, kui vanemlikud õigused on ära võetud või piiratud mõlemal vanemal; § 68 lubab lapse eestkostetasutusele anda, kui kohtu otsuse kohaselt ei saa isik, kelle juures laps viibib, hakkama lapse hooldamise ja kasvatamisega.

Autor vaatleb laste vanematest eemaldamise käsitlusi eri aegadel abielu ja perekondlike suhteid reguleerinud või reguleerivate õigusaktides Venemaal. Kui 1918. a. seadustikus ei sätestata laste lahutamist vanematest üldse, siis 1926. a. abielu-, perekonna- ja eestkosteseaduste koodeksi § 46 kohaselt võis teatavatel tingimustel (nt kohustuste mittetäitmine, julm kohtlemine) lapsed vanematelt ära võtta ja saata eestkoste- või hooldusasutustesse vaid kohtu otsusega. Autor juhib tähelepanu valitsenud ideoloogiale perekonnast kui väljasurevast nähtusest, mis soodustas laste panemist riiklikesse asutustesse. 1969. a. abielu- ja perekonnakoodeksi sisaldas spetsiaalset paragrahvi 64, mis nägi ette laste eemaldamist vanematest vaid vanemlike õiguste äravõtmisel.

Venemaal 1995. a. vastu võetud perekonnaseadustiku sätted teevad mitmed laste äravõtmisega seotud küsimused selgemaks, võetakse kasutusele mõiste „vanemlike õiguste piiramine“. Täna tähendab laste äravõtmine vanematelt õiguse võtmist last perekonnas kasvatada. Laste äravõtmise aluseks on enamikel juhtudel vanemlike õiguste äravõtmine perekonnaseadustiku § 71 kohaselt. Protseduurilist korda

reguleerib 2007. a. vastu võetud täitemenetluse seadustik, mille erinevatele paragrahvidele autor artiklis samuti tähelepanu pöörab.

Autor peatub ka vanemlike õiguste taastamisel ja piiramisel, mida reguleerivad perekonnaseadustiku §-d 72 ja 73. Kui tekib oht lapse elule ja tervisele, on laste äravõtmise aluseks § 77, mis nõuab kohest tegutsemist juhtudel, kui laps on küll koos vanemaga (vanematega), aga eluohtlikus situatsioonis või kui laps on vanemate poolt maha jäetud ja ohtu seatud (ilma toiduta, külmas jms).

Kokkuvõtteks tõdeb autor, et kuigi Venemaal on laste äravõtmiseks vanematelt mitmeid aluseid, tuleb alati jääda seaduse raamidesse, pidades eelkõige silmas laste heaolu.

Refereerinud Katrin Ordlik

KOEURINGUTE ÕIGUSREGULATSIOONIST JA ANDMEKAITSEST

Jessica Wright ; Corrette Ploem ; Marcin Sliwka ; Sjef Gevers

Regulating tissue research: do we need additional rules to protect research participants?

European Journal of Health Law. Vol. 17 (2010), no. 5, p. 455-469.

Inimkoealased uuringud on viimaste aastakümnetega üha tähtsamaks muutunud. Nad on saanud oluliseks osaks geneetiliste andmete baasides, mis hõlmavad ka meditsiinilist ja elustiiliinfot. Artikkel keskendub koeuuringute õigusregulatsioonile ning uuringus osalejate õiguste kaitsele rahvusvahelisel ja siseriiklikul tasandil, lähtudes koe- ja andmeuuringute olemusest.

Autorid käsitlevad koeuuringute andmete kaitsmise erinevust isikuandmete kaitsest ja toovad näiteid Euroopa Liidu ja eri riikide vastavatest regulatsioonidest (sh inimgeeni uuringute seadus Eestis), aga ka kohtupraktikast. Protsess andmete (inimkoe) kogumisel meditsiinilisteks uuringuteks on erinev isikuandmete kogumisest. Uuringus osaleja peab andma teadva nõusoleku ning olema informeeritud koeuuringu eesmärgist. Koed sisaldavad suurel hulgal personaalset varjatud informatsiooni, mis võib ilmnedas alles uuringu käigus, andes lisainformatsiooni inimese tervise ja geneetilise koodi kohta. Kuna kude on füüsiline objekt, kaasnevad uuringuga ka omandiküsimused ja muud õiguslikud aspektid. Inimkude ei tohiks anda võimalust rahalise kasumi teenimiseks ja inimkeha ei tohiks klassifitseeruda kui finantsvara. Artiklis väljendatakse seisukohta, et kude sisaldab isiklikku informatsiooni, mis suuresti erineb tavapäraistest isikuandmetest ja seetõttu on koeuuringutega tegelemiseks vajalik erinev õiguslik raamistik.

Koeuuringute regulatsiooni vaadeldakse kahe mudeli – andmekaitse ja kliinilise uuringu – põhjal. Tuuakse välja mõlema mudeli olemus ning analüüsitakse nende sobivust inimkoeuuringute õiguslikus kaitstes.

Andmekaitsemudeli moodustavad andmetöötlust ja andmesubjektide õigusi reguleerivad üldsätted ning järelevalve ja jõustamise reeglid. Üldsätete eesmärk on piirata ja kindlustada andmete kogumist, säilitamist ja kasutamist. Isikuandmeid võib koguda ja kasutada ainult kindlal eesmärgil ning need peavad olema kaitstud riskide eest nagu nt autoriseerimata juurdepääs, kasutamine, muutmine või avalikustamine. Autorid leiavad, et andmekaitsemudel pakub adekvaatset õiguslikku raamistikku ka koeuuringute puhul, kuid seda vaid teatud piirides. Kui anonüümseid meditsiinilisi andmeid võib kasutada teaduslikes uuringutes, on koeandmete puhul raske tagada anonüümsust, sest uuringu läbiviimisel võib selguda lisainformatsioon isiku kohta. Leiud uuringu käigus moodustavadki suurima probleemkooha, millega kaasnevad nt privaatsuse rikkumise küsimused: kas uuringus osalejat peaks täiendavatest leidudest informeerima ning mis situatsioonis ja kes peaks seda tegema.

Kliinilise uuringu mudelis toimub sekkumine inimesel, st sekkumine kehasse. Seda mudelit iseloomustab ka uuringu kindlaksmääratud läbiviimine ja uuringus osalejate kaitse võimalike riskide eest. Koeproovide võtmine (nt seljavedelikud, biopsia, veenuuringud) on seotud riski ja vastutusega. Kuna inimkoe puhul on tegemist terviseinfo ammendamatu allikaga, võib uuringu esialgne eesmärk muutuda. See omakorda toob kaasa probleemi seoses uuringuosalise teadva nõusolekuga, mille ta on andnud enne uuringu läbiviimist. Seejuures rõhutatakse eetilise regulatsiooni vajalikkust, eriti juhtudel, kus vastavaks uuringuks eraldatud inimkeha osa säilitatakse ja kasutatakse mingil muul eesmärgil, kui see algselt oli kavandatud. Taas jõutakse järelduseni, et ka teine mudel jääb koeuuringute reguleerimisel puudulikuks, sest on orienteeritud füüsilisele riskile ega võta arvesse informatsioonilist riski ja sellega kaasnevat privaatsuse tagamise küsimusi. Isegi kahe mudeli kombineerimine ei anna nõutavat tulemust, sest koeuuringute olemus on sedavõrd spetsiifiline. Mõlemal mudelil on küll olulisi ja asjakohaseid sätteid kaitse tagamiseks, kuid vajalik oleks otseselt koeuuringutest lähtuv regulatsioon.

Autorid toovad välja põhielemendid, mida koeuuringute regulatsioon peaks baaskaitse tagamiseks arvesse võtma; mis juba sisalduvad riiklikes ja rahvusvahelistes dokumentides ja biopankadega seotud erialakirjanduses ning on end tõestanud meditsiinikeskkonnas. Kuna koeproovide võtmisel on tegu füüsilise sekkumisega, siis on oluline, et uuringus osaleja kõik huvid ja õigused oleks kaitstud ja protseduur ise läbi viidud vastavate nõuete kohaselt. Vajalik on informeeritud nõusolek, mis eeldab, et uuringus osalejaid on informeeritud nt võimalikest ebamugavustest koeproovi võtmisel, biopanga tehnilisest toimimisest, koeanalüüside kasutamisest ja säilitamisest, aga ka võimalikest tagajärgedest era- ja pereelule. Uuringus osalejatel peab olema õigus teha valikuid nii osalemise kui oma tervisliku seisundi (praeguse ja tulevase) kohta lisainformatsiooni saamise suhtes. Lisaks tuleks kindlaks määrata koeproovide omandisuhted ja nõusolekust loobumine koos vastavate õiguste ja piirangutega.

Kokkuvõtvalt teevad autorid ettepaneku, et Euroopa Komisjon võiks välja töötada biomeditsiini konventsiooni lisaprotokollile (paralleelina juba kehtivale biomeditsiiniliste teadusuuringute protokollile), arvestades soovitud inimpäritolu bioloogiliste proovide uurimisel.

Refereerinud Marili Rähn

PANKROTIREGULATSIOONI REFORMIDEST MAJANDUSKRIISI AJAL

Elena Cirmizi ; Leora Klapper ; Mahesh Uttamchandani

The challenges of bankruptcy reform

World Bank Policy Research Working Paper no. 5448 (2010/Oct) p. 1-28.

2008. aastal alanud ülemaailmne finantskriis avaldas mõju majandusele kogu maailmas. Finantsvahendid ja investeeringud kahanesid, vähenes kaupade ja teenuste nõudlus. See tõi kaasa ettevõtete maksejõuetuse ja pankrottide arvu suurenemise. Näiteks Jaapanis läks 2009. aastal pankrotti 13 306 ettevõtet ning pankrottide arv kasvas 4,9%; Suurbritannias pankrotistus 94 135 ettevõtet, pankrottide arvu aastane kasv oli 5,8%; Ameerika Ühendriikides tõusis pankrottide arv 40%. Artiklis käsitletakse majanduskriisiga kaasnenud pankrotiregulatsiooni reforme eri riikides.

Autorid leiavad, et sellistes tingimustes on vajalik pöörata tähelepanu pankrotiseaduste täiendamisele, eelkõige saneerimisvõimaluste loomisele. Tuuakse välja hästireguleeritud pankrotimenetluse tunnused, mis seisnevad finantsdistsipliini tagamises ja investeeringute piiramises. Riikide uuringute põhjal on selgunud, et ainult 36% ettevõtetest suudavad äritegevuse säilitada ja 48% ettevõtetest lõpetavad pankrotimenetluse tulemusel tegevuse.

Artikli autorite arvates tuleb maksejõuetuse tingimustes tagada tegevuse läbipaistvus ning samal ajal säilitada paindlikkus, et tulemuseks oleks õiglane ja erapooletu otsus. Edu tagamiseks on vaja hästi

toimivat õigusregulatsiooni ja tõhusat kohtusüsteemi. Uuringute põhjal on selgunud, et ettevõtete pankrotikaitse on suurem neis riikides, kus võlausaldajatel on määratletud õigused ja toimib tõhusam kohtusüsteem. Ettevõtte püsima jäämiseks ja tegevuse jätkamiseks tuleks vältida ettearvamatuid investeeringuid. Head pankrotiseadused reguleerivad võlausaldajate ja võlgnike käitumist ning pööravad tähelepanu osapoolte õigustele ja probleemide lahendamisele.

Kuna suurenenud on välismaiste otseinvesteeringute hulk, on ettevõtete maksejõuetus ja ulatuslikud pankrotid väljunud ühe riigi piiridest. See tähendab, et tegutsemisreeglid peavad olema kindlaksmääratud ja selged. Euroopas võib näiteks tuua Parmalati juhtumi, mille puhul autorid rõhutavad selgete suuniste olulisust pankrotihalduritele, mis võimaldaks neil edukalt osaleda teiste riikide kohtutes.

Veel käsitlevad autorid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete pankrotiprobleeme. Hästi toimiva pankrotisüsteemi abil võib ressursse ümber jaotades ja remobiliseerides jõuda positiivsete tulemusteni. Näiteks reform Tšiilis, kus sügavast majanduslangusest 1980ndatel aastatel suudeti kiiresti taastuda tänu tõhusatele seadustele. Itaalias võivad hätta sattunud ettevõtjad võlausaldajatega enne pankroti väljakuulutamist kokku leppida, mis võimaldab ettevõtetel likvideerimise vältimiseks tegevust jätkata. Valitsused peavad tähtsaks, et pankrotireformide tulemusel ettevõtted säiliks ja jätkaksid tegevust võimalikult kaua.

Artikli lõpus võtavad autorid ülevaatlikus tabelis kokku riikide (sealhulgas Eesti) pankrotiregulatsioonide reformid aastatel 2008-2010 ja tuuakse välja reformide olulisemad tulemused. Näiteks Leedus ja Tadžikistanis on pankrotimenetlused lühenenud; Albaanias, Kolumbias ja Venemaal kehtivad pankrotihalduritele uued kutsenõuded ja kvalifikatsioonistandardid.

Refereerinud Marika Lillemäe

ÕIGUSEST EUROOPA LIIDUST VÄLJA ASTUDA

Hannes Hofmeister

**„Should I Stay or Should I Go?“ – a critical analysis of the right to withdraw from the EU
European Law Journal. Vol. 16 (2010/September), no. 5, p. 589-603.**

Euroopa Liidu (EL) lepingusse lisatud artikkel 50¹ on pälvinud avalikkuses vähe tähelepanu, kuid just see artikkel võib kõigutada ELi alustugesid. Esimest korda ELi ajaloos sõnastatakse lepingus liikmesriigi õigus liidust välja astuda.

Leidmaks vastust küsimustele, millist mõju avaldab artikkel 50 ELi edasisele toimimisele ja kas see tähistab ELi lagunemise algust, teeb autor kõigepealt tagasivaate olukorrale enne Lissaboni lepingu jõustumist. ELi leping ja Euroopa Ühenduse asutamisleping ei sätestanud õigust liidust lahkuda. Sellele vaatamata jäid mitmed õigusteadlased seisukohale, et riikidel on õigus EList välja astuda vastavalt rahvusvahelise õiguse põhimõtetele, eelkõige rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (*Vienna Convention on the Law of Treaties*)² artiklitele 56, 60 ja 62. Lissaboni lepingu jõustumisega lisandus ELi lepingusse artikkel 50, mis reguleerib EList välja astumist. Kuivõrd õnnestunuks seda artiklit pidada, selgub väljaastumise tingimuste, protseduurireeglite ja õigusliku mõju analüüsis.

¹ Euroopa Liidu lepingu konsolideeritud versioon:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:ET:PDF>

² Vienna Convention on the Law of Treaties:

http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf

Artikli 50 kohaselt võib iga liikmesriik kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega otsustada liidust välja astumise. Selline sõnastus annab autori hinnangul riikidele kindlust, et liidust võib lahkuda igal ajal ning EL ei esita väljaastumisele omapoolseid tingimusi.

Seevastu protseduur EList välja astumiseks ei ole nii selgelt sõnastatud. Artikli 50 kohaselt ei osale väljaastuvat liikmesriiki esindav Euroopa Ülemkogu ja nõukogu liige seda liikmesriiki puudutavatel Euroopa Ülemkogu või nõukogu aruteludel ja otsuste tegemisel. Aluslepingute kohaldamine asjaomase liikmesriigi suhtes lõpeb väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või lepingu puudumisel kahe aasta möödumisel välja astumisest teatamisest. Autor juhib tähelepanu võimalikele probleemidele, nagu nt kas lahkuda kavatsev riik võib nimetatud kahe aasta jooksul osaleda ELi otsuste tegemise protsessis; kas lahkuvast riigist valitud Euroopa Parlamendi saadikutel on lubatud hääletada; mis saab ELi programmide, millega lahkuv riik on seotud; kas välja astuva riigi territooriumil elavatel ELi kodanikel säilib õigus osaleda kohalikel valimistel. Enamik nendest probleemidest on võimalik lahendada väljaastumislepinguga, kuid lepingu sõlmimine ei ole kohustuslik. Kui leping siiski sõlmitakse, on eelduseks lepingupoolte vaheline tihe koostöö. Täpse ja selge õigusregulatsiooni puudumine muudab koostöö saavutamise keeruliseks. Autor jõuab järeldusele, et väljaastumise tingimuseks peab olema kindla struktuuriga, detailne ja lepingupoolte kohustusi sätestav väljaastumisleping.

Euroopa Kohus on oma lahendites korduvalt rõhutanud aluslepingute kehtivust määramata ajani ja integratsiooniprotsessi pöördumatust. Mitmete õigusteadlaste väitel seab liikmesriikidele antud ühepoolne õigus liidust välja astuda kahtluse alla aluslepingutes sõnastatud ELi universaalsuse põhimõtte. Autor juhib tähelepanu tõsiasjale, et lepingud sõlmitakse liikmesriikide endi poolt ja seega on neil ka õigus vajadusel lepinguid muuta, mis aga ei välista koostööd.

Suurtel ja majanduslikult võimsatel riikidel on lihtne kasutada õigust välja astuda vahendina endale soodsamate tingimuste saavutamiseks. Kui riik otsustab osalise liikmelisuse kasuks ja jätkab koostööd teatud valdkondades, kaubeldes läbirääkimistel välja endale sobivaima, nn *à la carte* valiku kohustusi ja õigusi, omandab ta eelisseisundi, põhjustades pingeid ning vähendades usaldust riikide omavahelistes suhetes.

Liidust väljaastuv riik kannab suurt administratiivset ja majanduslikku kahju, sest tal tuleb taastada rahvuslik valuuta, ennistada tollimaksud ja -tariifid, tõsta makse ELilt saadud toetuste tagastamiseks. Riigi kodanikud ei saa enam kasutada nelja põhivabadust. Riik võib säilitada juurdepääsu põhivabadustele, kui otsustab sõlmida väljaastumislepingu samadel põhimõtetel Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga. Sellise lahenduse valinud riik võtab kohustuse täita mitmeid ELi seadusi, omamata juurdepääsu otsuste tegemise protsessile Euroopa tasandil. Autor hoiatab, et kiire ja odav EList välja astumine ei ole võimalik riikide majandusliku seotuse tõttu. Majanduslikule seotusele lisandub poliitiline dimensioon. Mida suurem ja võimsam riik lahkub, seda väiksemaks muutub ELi ja ühtlasi tema liikmesriikide mõjuvõim maailmas.

Kokkuvõtteks tõdeb autor, et kuigi EList lahkumine on nüüd õiguslikult reguleeritud, muudavad kaasnevad negatiivsed majanduslikud ja poliitilised mõjud selle õiguse kasutamise ebatõenäoliseks. Euroopa integratsiooni peatamine on eriti keeruline nn vanades liikmesriikides, mille siseriiklikke struktuure on ELi liikmelisus aastakümneid kujundanud.

Refereerinud Li Lind

RAAMATUTUTVUSTUS : RAHVUSVAHELISED SUHTED JA RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDE ROLL

Klaus Dingwerth ; Dieter Kerwer ; Andreas Nölke

Die organisierte Welt : internationale Beziehungen und Organisationsforschung

Baden-Baden : Nomos, 2009. 317 lk.

Saksa kirjastus Nomos avaldas 2009. aastal käsitluse rahvusvahelistest suhetest ja organisatsiooniuurimisest. Käesolev kogumik on koostatud 18.–19. septembril 2008 Müncheni Tehnikaülikoolis toimunud konverentsi “Rahvusvahelised suhted ja organisatsiooniuurimus : hetkeseis ja tulevikuväljavaated” materjalide põhjal.

Avalikes ja teaduslikes diskussioonides on rahvusvahelised organisatsioonid sageli väheselt esindatud. Antud käsitlus näitab, et rahvusvahelised organisatsioonid ei lase oma haldusorganeid ja liikmesriike maailma poliitikas kaasaráakimisest taandada. Et mõista rahvusvaheliste organisatsioonide võimalusi ja piire globaalses juhtimises, peab vaatlema organisatsiooniteooriaid ja rahvusvahelisi suhteid terviklikult.

Väljaande eesmärk on analüüsida piiriüleste organisatsioonide tegevust ja käsitleda organisatsioone autonoomsete ja vastutusvõimeliste osalejatena globaalpoliitikas. See annab võimaluse ületada rahvusvahelise poliitika uurimisele tüüpilisi piiranguid nagu näiteks riigikeskne lähenemine. Raamatu keskmes on küsimus, milline on organisatsiooniteooriate panus rahvusvahelise poliitika mõistmisel.

Artiklid toovad esile rahvusvaheliste organisatsioonide tähenduse paljudes rahvusvahelise poliitika valdkondades. Organisatsioonid on senini tegelenud eelkõige poliitika reguleerimisega ja vähem tulemusjuhtimisega. Käesolev väljaanne osutab organisatsioonide tegevusvälja tuntuvale laienemisele.

Artiklikogumik koosneb kolmest osast. Esimene osa käsitleb rahvusvahelisi organisatsioone kui institutsioone. Umbes 90% kõikidest rahvusvahelistest ühendustest defineerib end metaorganisatsioonina, mille liikmeteks on teised organisatsioonid või riigid, mitte üksikisikud. Antakse ülevaade liikmete suhetest metaorganisatsioonis, otsustamisprobleemidest, autonoomiast, tegevusaladest ning globaalsest tähendusest.

Rahvusvaheliste organisatsioonide autonoomiat analüüsitakse organisatsiooni süsteemiteoreetilise käsitluse abil. Samuti vaadeldakse rahvusvahelise organisatsiooni kui riigi ülesehitaja tegevust ning arutletakse probleemi üle, miks riigi ülesehitajad mõnikord ebaõnnestuvad.

ÜRO rahuvalveoperatsioonide näitel analüüsitakse organisatsioonide transnatsionaalset juhtimist. Selgitatakse pingsituatsioone administratiivse ja poliitilise loogika vahel ning riigiülest juhtimist ühe organisatsiooni poolt. Autor leiab, et ÜRO rahuvalveoperatsioonid toodavad paradoksaalset efekti, kus rahvusvahelise ühiskonna ülesanneteks on saanud riiklike valitsuste ja haldusasutuste ülevõtmine.

Organisatsioonisiseseid struktuurimuudatusi võib käsitleda kui organisatsiooni arengut (organisatsioonilist õppimist) ja võimet kohaneda muutustega. Kogumikus antakse süstematiseeritud ülevaade organisatsioonilise õppimise tasemetest, vormidest, tüüpidest ja faasidest.

Teises osas vaadeldakse rahvusvahelisi suhteid. Rahvusvaheliste organisatsioonide koostööd rahvusvahelises poliitikas analüüsitakse erinevate organisatsiooniteooriate kaudu ning tõstatatakse hüpoteese organisatsiooni avatusest rahvusvahelises suhtluses. Maailma Terviseorganisatsiooni näitel analüüsitakse globaalse tervisepoliitika turundamise mõjusid.

Kolmas osa keskendub vabaühendustele ning nende võimalusele rääkida kaasa rahvusvahelises poliitikas ja õigusloomes rahvusvahelisel tasandil (nt rahvusvahelised lepingud, autoriõigus). Käsitluses esitatakse riikidevahelistes juhtimisprotsessides osalevate vabaühenduste tüpologia.

Et organisatsioone puudutavates uurimistöodes on domineerinud angloameerika poliitikateadused, pöörab väljaanne tähelepanu just saksa keeleruumi potentsiaalile. Kogumik sisaldab kaastöid ainult saksakeelsetelt autoritelt (ühe erandiga). Organisatsiooniuuringuid käsitlevates artiklites ilmneb suur huvi rahvusvaheliste organisatsioonide vastu, hõlmates laia teemaderingi ja erinevaid analüütilisi perspektiive. Angloameerika koolkonnaga nähakse produktiivse dialoogi võimalust.

Kogumik on 12. köide sarjast "[Internationale Beziehungen](#)".

Refereerinud Ivi Smitt

VALIK UUSI ARTIKLEID INGLISE, SAKSA, SOOME JA VENE KEELES

ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED

Coester-Waltjen, Dagmar. Geschlecht – kein Thema mehr für das Recht? // Juristenzeitung (2010) nr. 17, lk. 852-856. Sugude rollist õiguses.

Hart, Edward T. Indexing open access law journals ... or maybe not // International Journal of Legal Information (2010) nr. 1, lk. 19-42. Vaba juurdepääsuga õigusajakirjade registrist.

Hilgendorf, Eric. Bedingungen gelingender Interdisziplinarität – am Beispiel der Rechtswissenschaft // Juristenzeitung (2010) nr. 19, lk. 913-922. Õigusteadusest kui interdistsiplinaarsest teadusest.

Parise, Agustin. The 13 steps of successful academic legal research // International Journal of Legal Information (2010) nr. 1, lk. 1-18. Eduka õigusuurimuse põhimõtetest.

Schrijver, Nico. B.V.A. Röling – a pioneer in the pursuit of justice and peace in an expanded world // Journal of International Criminal Justice (2010) nr. 4, lk. 1071-1152. Hollandi õigusteadlastest, kriminaalõiguse professorist ja rahvusvaheliselt tuntud juristist Bernard Victor Aloysius (Bert) Rölingist (1906-1985).

Serkov, Pjotr. O ponjatii juriditšeskoi otvetstvennosti // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 42-49. Juriidilise vastutuse mõistest Vene õiguses.

Stürner, Rolf. 150 Jahre Deutscher Juristentag – ein Jubiläum und eine Festschrift // Juristenzeitung (2010) nr. 17, lk. 797-802. 150 aastat Saksa õigusteadlaste päevi.

Zimmermann, Reinhard. Juristische Bücher des Jahres – eine Leseempfehlung // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 46, lk. 3343-3350. Lugemissoovitusi aasta parimate õigusalaste raamatute hulgast.

Tala, Jyrki. Lainsäädännön laatu Euroopassa – vertailua, ongelmia, kritiikkiä // Lakimies (2010) nr. 5, lk. 791-815. Seadusandluse kvaliteedist Euroopas: võrdlus, probleemid, kriitika.

Weiler, Frank. Grammatikalische Auslegung des vielsprachigen Unionsrechts // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2010) nr. 4, lk. 861-880. Õigusnormidest ja õigusakti grammatilisest tõlgendamisest erinevates keeltes ELi õiguse põhjal.

ÕIGUSAJALUGU

Demitšev, Aleksei. Sudebnaja reforma 1864 g. v rossiiskoi mentalnosti poreformennogo perioda (po materialam istoričeskikh anekdotov) // Istorija gossudarstva i prava (2010) nr. 17, lk. 21-25. Venemaa 1864. aasta kohtureformi mõjust kohtutesse suhtumise muutumisele toleaeagsete anekdotide põhjal.

Makejeva, Natalja. Problema smertnoi kazni v kontekste modernizatsii rossiiskoi ugolovnoi politiki // Istorija gossudarstva i prava (2010) nr. 15, lk. 10-14. Surmanuhtluse käsitlusest Vene kriminaalõiguses 18.-19. sajandil.

Mihhejeva, Irina. Zakonodatelnõje „ambitsii“ pravovogo akta v istorii (voprossõ obštšezvestnosti) // Istorija gossudarstva i prava (2010) nr. 16, lk. 7-10. Õigusaktide kehtivusest Vene impeeriumis.

Pihlajamäki, Heikki. Vertaileva oikeushistoria: maantieteen vaikutus oikeushistorian tutkimukseen // Lakimies (2010) nr. 5, lk. 731-738. Geograafia mõjust õigusajaloo uurimisele.

Romašina, Jekaterina. K voprossu o sisteme kormlenii v srednevekovoi Russi // Istorija gossudarstva i prava (2010) nr. 16, lk. 17-19. Ülalpidamissüsteemist keskaegsel Venemaal.

TSIVILÕIGUS

Csehi, Zoltan. Überblick über das neue ungarische BGB von 2009 // Jahrbuch für Ostrecht (2010) nr. 2, lk. 255-287. Ülevaade Ungari uuest tsiviilseadustikust. Tsiviilseadustiku tekst lk. 383-684.

Miethaner, Tobias. AGB oder Individualvereinbarung – die gesetzliche Schlüsselstelle „im Einzelnen ausgehandelt“ // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 43, lk. 3121-3127. Üldiste tehingutingimuste regulatsiooni võtmekohtadest kohtupraktika põhjal ja Saksa tsiviilseadustiku tõlgendamisest.

Roth, Herbert. Übertragung nachlassgerichtlicher Aufgaben auf Notare? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 187-188. Põhiseaduslikkusest seaduseelnõu puhul, millega tahetakse delegerida pärimistunnistusega seotud vaidluste lahendamine notaritele.

Asjaõigus

Ingold, Albert ; Lenski, Sophie-Charlotte. Umgebungsschutz als Schutz vor der Umgebung // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 19, lk. 797-806. Naabusõigustest ning hoone või objekti ümbruse kaitsest muudatuste ja ehitustegevuse eest muinsuskaitse kontekstis.

Kyllästinen, Esa. Riskinjako maakaarena // Lakimies (2010) nr. 5, lk. 859-862. Soome maaseaduse probleemidest.

Layard, Antonia. Shopping in the public realm : a law of place // Journal of Law and Society (2010/Sept) nr. 3, lk. 412-441. Avalikust ja eravaldusest linnaruumis ning vastavast õigusregulatsioonist Suurbritannias.

Loi, Kelry C. F. Mortgagees exercising power of sale : nonfeasance, privilege, trusteeship and duty of care // *The Journal of Business Law* (2010) nr. 7, lk. 576-598. Asjaõigusseadusest, omandi kaitsest ning kinnisvaraomaniku kohustustest Inglismaal.

Rose, Caspar. The transfer of property rights by theft : an economic analysis // *European Journal of Law and Economics* (2010) nr. 3, lk. 247-266. Omandiõigusest omandi varguse korral.

Schwemm, Robert G. ; Taren, Jeffrey L. Discretionary pricing, mortgage discrimination, and the Fair Housing Act // *Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review* (2010/Summer) nr. 2, lk. 375-433. Rassilisest diskrimineerimisest kinnisvaratehingutes.

Võlaõigus

Büdenbender, Ulrich. Begründung von Gestaltungsrechten als Wirksamkeitsvoraussetzung? // *Archiv für die civilistische Praxis* (2010/Oct) nr. 5, lk. 611-653. Õigussuhte muutmise õigusest lepingulistes suhetes Saksa tsiviilseadustiku põhjal.

Havu, Timo. Etuuslääketieteellinen asiantuntemus vakuutusoikeudessa // *Lakimies* (2010) nr. 6, lk. 1079-1088. Meditsiinalaste teadmiste eelistest kindlustusõiguses.

Howells, Geraint. The consumer credit litigation explosion // *The Law Quarterly Review*. Vol. 126 (2010/Oct) lk. 617-644. Tarbijakrediidi seadusest (*Consumer Credit Act, 2006*) ja selle mõjust Suurbritannias.

Länsineva, Pekka. Pikaluottojen sääntely ja perusoikeudet // *Lakimies* (2010) nr. 6, lk. 1054-1060. Kiiralaenude reguleerimisest ja põhiõiguste tagamisest Soomes.

Martens, Sebastian A. E. Nutzungsherausgabe und Wertersatz beim Rücktritt // *Archiv für die civilistische Praxis* (2010/Oct) nr. 5, lk. 689-721. Kasutuskohustus ja väärtuse hüvitamine lepingust taganemise korral Saksa, Prantsuse ja Inglise õiguses ning Euroopa lepinguõiguse ühtse tugiraamistiku kavandis (DCFR).

Maultzsch, Felix. Der Schutz von Affektionsinteressen bei Leistungsstörungen im englischen und deutschen Recht // *Juristenzeitung* (2010) nr. 19, lk. 937-945. Kahju hüvitamisest kohustuste mittetäitmisel Saksa ja Inglise õiguses.

Nietsch, Michael. System und Gestaltung des Rückgriffs in der Lieferkette // *Archiv für die civilistische Praxis* (2010/Oct) nr. 5, lk. 722-753. Lepinguvabaduse piiramisest ja müüja regressiõigusest tarneketis.

Sokolowski, Krzysztof Piotr. Die Schenkung unter Auflage nach polnischem Recht // *Jahrbuch für Ostrecht* (2010) nr. 2, lk. 289-301. Kohustustega seotud kinkest Poola õiguses.

Staudinger, Ansgar ; Schürmann, Dominik. Die Entwicklung des Reiserechts in den Jahren 2009/2010 // *Neue Juristische Wochenschrift* (2010) nr. 38, lk. 2771-2779. Reisikindlustusega seotud seadusemuudatustest ja kohtupraktikast Saksamaal aastatel 2009-2010.

Wendt, Roland. Risikobegrenzungen, Obliegenheitsverletzungen und die neuere Rechtsprechung des BGH zur Rechtsschutzversicherung // *Monatsschrift für Deutsches Recht* (2010) nr. 20, lk. 1168-1173. Riskipiirangutest ja kohustuste rikkumisest lepingulistes suhetes Liidu Ülemkohtu praktika põhjal.

Perekonnaõigus

Clark, Brigitte. Prenuptial contracts in English law : capricious outcomes or legislative clarification? // The Journal of Social Welfare & Family Law (2010) nr. 3, lk. 237-245. Abieluvaralepingust Inglise õiguses.

Harris-Short, Sonia. Resisting the march towards 50/50 shared residence : rights, welfare and equality in post-separation families // The Journal of Social Welfare & Family Law (2010) nr. 3, lk. 257-274. Vanemlikest õigustest vanemate lahus elamise korral.

Leipold, Dieter. Ist unser Erbrecht noch zeitgemäß? // Juristenzeitung (2010) nr. 17, lk. 802-811. Saksa pärimisõiguse ajakohasusest.

Maclean, Mavis. Family mediation : alternative or additional dispute resolution? // The Journal of Social Welfare & Family Law (2010) nr. 2, lk. 105-205. Terve ajakirja number on pühendatud mediatsioonile perekonnaõiguses (abielulahutuse korral) Inglismaal, Walesis, Prantsusmaal, Jaapanis ja Austraalias.

Nicola, Fernanda G. Family law exceptionalism in comparative law // The American Journal of Comparative Law. Vol. 58 (2010) nr. 4, lk. 777-810. Perekonnaõiguse käsitlest võrdlevas õigusteaduses ja perekonnaõiguse ühtlustamisest Euroopas ja Ameerikas.

Peters, Annelot. Same-sex marriages in Switzerland? // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 11-19. Samasooliste partnerluse ja abielu regulatsioonist Šveitsis.

Rittich, Kerry. Black sites : locating the family and family law in development // The American Journal of Comparative Law. Vol. 58 (2010) nr. 4, lk. 1023-1054. Peresuhete käsitle ja perekonnaõiguse muutumisest ning arengust.

Sanders, Anne. Private autonomy and marital property agreements // International & Comparative Law Quarterly (2010) nr. 3, lk. 571-603. Abieluvaralepingutest Saksamaal ja Inglismaal.

Toivanen, Päivi. Väliaikainen määräys huostaanottoprosessissa // Lakimies (2010) nr. 6, lk. 1061-1072. Ajutisest otsusest laste hooldusele võtmisel Soomes.

Weber, Albrecht. Die Entwicklung des Familienrechts seit Mitte 2009 // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 42, lk. 3071-3078. Arengutest, seadusemuudatustest ja kohtupraktikast Saksa perekonnaõiguses.

ÄRIÕIGUS

Cartwright, Peter. Unfair commercial practices and the future of the criminal law // The Journal of Business Law (2010) nr. 7, lk. 618-637. Ebaausast konkurentsist ja tarbijakaitsest Suurbritannias.

Knöfel, Oliver L. Werbegutscheine im bürgerlichen Recht // Archiv für die civilistische Praxis (2010/Oct) nr. 5, lk. 656-688. Firmade poolt tarbijatele pakutavate sooduskupongide õiguslikust iseloomust ja tsiviilseadustiku tõlgendamisest.

Kunz, Peter V. Swiss corporate governance – an overview // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 99-134. Šveitsi äriõigusest ja korporatiivse ettevõtte juhtimisest.

Lehtimäki, Mika J. Vapaaehtoinen saneeraus, velan konversio omaksi pääomaksi ja velallisyrietyksen haltuunotto // Lakimies (2010) nr. 6, lk. 999-1024. Ettevõtte vabatahtlikust saneerimisest rahaliste raskuste korral. Soome kogemus.

Pape, Gerhard. Entwicklung des Verbraucherinsolvenzverfahrens im Jahre 2009 // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 40, lk. 2928-2933. Muudatustest, arengutest ja kohtupraktikast tarbijapankroti menetlemisel.

Primožic, Frank R. ; Doetsch, Matthias. Der Unternehmenskauf und die aktuelle Rechtsprechung zur Insolvenzanfechtung // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 40, lk. 2922-2925. Ettevõtte müügist pankroti vaidlustamise korral ja vastavast kohtupraktikast Saksamaal.

Retornaz, Valentin. Insurance law between business law and consumer law // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 159-175. Kindlustusõigusest Šveitsis äriõiguse ja tarbijakaitse kontekstis.

Sachdeva, Amit M. Regulatory competition in European company law // European Journal of Law and Economics (2010) nr. 2, lk. 137-170. Konkurentsist Euroopa äriõiguses.

Senn, Myriam. The regulation of hedge funds, private equity and sovereign wealth funds // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 135-158. Investeerimisfondide regulatsioonist, omandisuhetest ja investorite kaitsest Šveitsi äriõiguses.

Sjögrén, Helena. Palkkaa vai osinkoa – empiirinen tutkimus velkojien suojasta pienissä osakeyhtiöissä // Lakimies (2010) nr. 6, lk. 979-998. Võlausaldajate kaitsest väikestes aktsiaseltsides: kas maksta palka või dividende. Soome kogemus.

INTELLEKTUAALNE OMAND

Lee, Peter. Patent law and the two cultures // The Yale Law Journal. Vol. 120 (2010/Oct) nr. 1, lk. 2-82. Patendiõigus teaduse ja õiguse aspektist ning Ameerika Ühendriikide föderaalsete ringkonnakohtu ja Ülemkohtu patendiasjade lahenditest.

Metzger, Axel. Perspektiven des internationalen Urheberrechts – zwischen Territorialität und Ubiquität // Juristenzeitung (2010) nr. 19 lk. 929-937. Rahvusvahelise autoriõiguse tulevikust.

Steinbeck, Anja. Kopieren an elektronischen Leseplätzen in Bibliotheken // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 39, lk. 2852-2856. Autoriõigusest raamatukogus materjalide paljundamise, väljatrüki ja salvestamise kontekstis.

Trommetter, Michel. Flexibility in the implementation of intellectual property rights in agricultural biotechnology // European Journal of Law and Economics (2010) nr. 3, lk. 223-245. Intellektuaalse omandi õiguse rakendamisest põllumajandusliku biotehnoloogia valdkonnas.

KESKKONNAÕIGUS

De Smedt, Kristel ; Faure, Michael. The implementation of the environmental liability directive // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2010) nr. 4, lk. 783-808. Liikmesriikide keskkonnapoliitikast ja ELi keskkonnavastutuse direktiivi rakendamisest Belgias, Hollandis ja Saksamaal.

Ekardt, Felix. Wie weit im globalen Klimaschutz? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 7, lk. 230-232. Globaalset kliimakaitset kontseptsioonist.

Harrison, James. Significant international cases: 2009-10 // Journal of Environmental Law. Vol. 22 (2010) nr. 3, lk. 499-507. Ülevaade kohtupraktikast keskkonnaasjades (mai 2009 - aprill 2010).

Jans, Jan H. ; Marseille, Albert T. The role of NGOs in environmental litigation against public authorities: some observations on judicial review and access to court in the Netherlands // Journal of Environmental Law. Vol. 22 (2010) nr. 3, lk. 373-390. Vabaihenduste osast Hollandis keskkonnaalaste õigusküsimuste lahendamisel.

Marata, Gerard ; Ferrer, Olegario Soldevila ; Dorrill, Jeff W. ; Watkins, Erin Larkin. Renewable energy incentives in the United States and Spain : different paths – same destination? // Journal of Energy & Natural Resources Law (2010) nr. 4, lk. 481-502. Maksudamist ja subsideerimist võrdlevast analüüsist Ameerika Ühendriikides ja Hispaanias taastuvate energiaallikate projektidega seoses.

Paetow, Stefan. Lärmschutz in der aktuellen höchstrichterlichen Rechtsprechung // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2010) nr. 19, lk. 1184-1190. Mürakaitsega seotud Liidu Halduskohtu lahenditest, mis on olulised üldiste põhimõtete kujundamisel.

Ponomarjov, Mihhail. Pravovoi mehhanizm ekologičeskogo audita // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 106-110. Keskkonnakaitsest ja keskkonnaauditi õigusregulatsioonist Venemaal.

Ruffert, Matthias. Verantwortung und Haftung für Umweltschaden // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2010) nr. 19, lk. 1177-1183. Vastutusest keskkonnakahjude tekitamise eest: tsiviilõiguslik vastutus ja avalik-õiguslik vastutussüsteem.

TÖÖÕIGUS

Gundt, Nicola. Taking back what's ours? Possibilities and impossibilities of recapturing bonuses // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2010) nr. 2, lk. 162-177. Töötajate tasustamisest ja premeerimisest töölepingute alusel Hollandis ja Prantsusmaal.

Lunk, Stefan. Die Verdachtskündigung: eine Rechtsfigur vor dem Aus? // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 38, lk. 2753-2758. Töötaja vallandamisest tõsise kahtlustuse tõttu, seaduseelnõust hoiatusnõuete kehtestamiseks ja vastavast kohtupraktikast.

Stück, Volker. Betriebliches Eingliederungsmanagement (BEM) // Monatsschrift für Deutsches Recht (2010) nr. 21, lk. 1235-1240. Sotsiaalseadustikus 2004. aastal tehtud muudatusest – ettevõttesisese inkorporeeritud juhtimise eeldustest, meetodist ja õiguslikest tagajärgedest töösuhetes.

SOTSIAALHOOLDUSÕIGUS

The Constitutional Court of Republic of Latvia // East European Case Reporter of Constitutional Law (2010) nr. 1, lk. 81-102. Läti Konstitutsioonikohtu lahendist (2009-46-01), mis käsitleb Tšernobõli tuumakatastroofi tagajärgede likvideerimises osalenud ja kannatanud isikute sotsiaalkaitset.

Kingreen, Thomas. Die Entwicklung des Gesundheitsrechts 2009/2010 // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 47, lk. 3408-3415. Saksa tervishoiuõiguse arengust ja sotsiaalseadustiku muudatustest (ravikindlustus, haigekassa) ajavahemikul 1. juuli 2009-30. juuni 2010.

Tšernogor, Nikolai ; Puljajeva, Jelena ; Tšesnokova, Maria ; Glazkova, Maria. Monitoring efektiivnosti pravovogo mehhanizma okazaniya sotsialnõhh uslug // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 66-76. Füüsiliste isikute sotsiaalkaitsest ja sotsiaalteenuste osutamise õigusregulatsiooni efektiivsuse monitooringust.

FINANTSÕIGUS

Gehm, Matthias. Die strafbefreie Selbstanzeige nach § 371 AO in der Diskussion // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 169-172. Maksukuritegudest ja diskussioonist enese ülesandmise regulatsiooni üle Saksa maksusüsteemis.

Georgosouli, A. The revision of the FSA's approach to regulation : an incomplete agenda? // The Journal of Business Law (2010) nr. 7, lk. 599-617. Suurbritannia finantsõigusest.

Mülbert, Peter O. Finanzmarktregulierung – welche Regelungen empfehlen sich für den deutschen und europäischen Finanzsektor? // Juristenzeitung (2010) nr. 17, lk. 834-843. Soovitusi Saksa ja Euroopa finantssektori reguleerimiseks.

Rjabova, R. I. Nalog na pribõl v 2009 i 2010 godahh: izmeneniya i praktika primeneniya glavõ 25 NK RF // Ekonomiko-pravovoi bjulleten (2009) nr. [12], lk. 3-158. Kasumi maksustamisest Venemaal ja maksukoodeksi 25. peatüki tõlgendamisest.

Staiger, Robert W. ; Sykes, Alan O. 'Currency manipulation' and world trade // World Trade Review (2010) nr. 4, lk. 583-627. Valuutakursipoliitikast Hiinas ja rahvusvahelisest kaubandusest (WTO regulatsioonid).

Zelenak, Lawrence A. Turning points in the history of the federal income tax // Law and Contemporary Problems (2010/Winter) nr. 1, lk. 1-313. Terve ajakiri käsitleb tulude maksustamist Ameerika Ühendriikides : sümposiumi ettekannete põhjal.

KARISTUSÕIGUS

Aaltonen, Mikko ; Salmi, Venla. Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset internetissä // Haaste (2010) nr. 3, lk. 16-18. Noorte kuritegelikust käitumisest internetis ja internetikuritegevuse ohvriks langemist käsitlevast uuringust Soomes.

Bagautdinov, F. ; Sagirova, A. Ugolovnaja otvetstvennost juriditšeskih lits za ekologitšeskije prestupleniya // Rossiiskaja justitsiya (2010) nr. 8, lk. 36-39. Juriidiliste isikute kriminaalvastutusest keskkonnakuritegude eest Vene kriminaalõiguses.

Düinkel, Frieder ; Flügge, Christoph ; Lösch, Manfred ; Pörksen, Anke. Plädoyer für verantwortungsbewusste und rationale Reformen des strafrechtlichen Sanktionssystems und des Strafvollzugs // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 175-178. Kehtiva sanktsioonisüsteemi puudustest, alternatiividest ja võimalikust reformimisest Saksamaal.

Ezeilo, Joy Ngozi. Trafficking in persons, especially women and children in Poland // Polish Legal Journal (2010) nr. 1, lk. 1-39. Naiste ja laste inimkaubandusest ning ohvrite õiguste kaitsest Poolas.

Fijnaut, Cyrille. Introduction of the New York double strategy to control organised crime in the Netherlands and the European Union // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2010) nr. 1, lk. 43-65. New Yorgi organiseeritud kuritegevuse vastasest strateegiast ja selle rakendamisest Hollandis ja ELis.

Forss, Marko. Virtuaalivarkaudet todellisuutta // Haaste (2010) nr. 3, lk. 12-13. Internetis toimuvate tehingute kasutamisest kuritegelikul eesmärgil (ostmine toimub virtuaalselt, maksmine realselt).

Grosse-Brömer, Michael ; Klein, Oliver. Sicherungsverwahrung als Verfassungsauftrag // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 172-175. Julgestusvangistusest Saksa karistusõiguses.

Kajantie, Sari. Ammattimainen rikollisuus tietoverkossa // Haaste (2010) nr. 3, lk. 10-12. Ametialastest kuritegudest internetis (võõra pangakaardi, e-maili kasutamine jms) Soome näitel.

Köhne, Michael. Drogenkonsum im Strafvollzug // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 7, lk. 220-223. Narkootikumide tarbimisest kinnipidamisasutustes ja abinõudest probleemi ohjamisel Saksamaa näitel.

Laine, Matti. Vankiaste vai laitosaste? // Haaste (2010) nr. 3, lk. 34-35. Vangide arvu seostest isikuvastaste kuritegudega Ameerika Ühendriikides.

Melander, Sakari. Vastaako rikoslaki vain lankapuhelimeen? // Haaste (2010) nr. 3, lk. 7-9. Karistusseadustiku muutmise probleemidest seoses tehnika arenguga ja häirivate tekstisõnumite saatmisega seotud kavandatavatest muudatustest Soome karistusseadustikus.

Mäkipää, Leena. Valvotun koevapauden toimeenpano – huomioita erityisesti yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta // Lakimies (2010) nr. 6, lk. 954-978. Vangide ennetähtaegsest vabastamisest Soomes.

Nisco, Attilio. Verantwortlichkeit juristischer Personen im italienischen Recht // Goltdammer's Archiv für Strafrecht (2010) nr. 9, lk. 525-534. Juriidilise isiku vastutusest Itaalia karistusõiguses.

O'Neill, Maria. EU cross-border policing provisions, the view from one of the Schengen opt-out states // European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice (2010) nr. 1, lk. 73-89. Suurbritannia võitlusest organiseeritud kuritegevusega ja selle mõjust ELi piiriülesele poliitikale.

Park, James J. Rule 10B-5 and the rise of the unjust enrichment principle // Duke Law Journal. Vol. 60 (2010) nr. 2, lk. 345-409. Alusetust rikastumisest ja pettustevastasest võitlusest Ameerika väärtpaberiturul O'Hagani kohtuasja põhjal.

Pavone, Ilja Richard. Italian experiences in combating hate crimes and hate speech in light of recent violence by and against Roma // Acta Juridica Hungarica (2010/Sept) nr. 3, lk. 187-197. Välismaalaste vastu suunatud vägivald ja vihakuritegude vastasest võitlusest Itaalias.

Roth, Venla. Ihmiskauppa tunnistettava rikosprosessissa paremmin // Haaste (2010) nr. 3, lk. 29-31. Rahvusvahelisest raportist, mis käsitleb inimkaubandust Soomes.

Szathmary, Zoltan. Deviances of information society // Acta Juridica Hungarica (2010/Sept) nr. 3, lk. 214-222. Küberkuritegevusest ning privaatsusest internetis.

Zimmermann, Till. Gilt das StGB auch im Krieg? Zum Verhältnis der §§ 8-12 VStGB zum Besonderen Teil des StGB // Goltdammer's Archiv für Strafrecht (2010) nr. 9, lk. 507-524. Sõjatingimustes sooritatud kuritegude koosseisudest ning rahu- ja sõjaaja karistusseadustike (*VStGB – Völkerstrafgesetzbuch, StGB – Strafgesetzbuch*) kooskõlastamisest.

Takala, Jukka-Pekka. Itsemurhat ja väkivaltakuolemat vähentyivät kolmanneksella // Haaste (2010) nr. 3, lk. 36-37. Enesetappude ja vägivaldsete surmade arvu vähenemisest Soomes.

White, Robin M. "Civil penalties" : oxymoron, chimera and stealth sanction // The Law Quarterly Review. Vol. 126 (2010/Oct) lk. 593-616. Tsiviilkaristuse mõistest Suurbritannia tsiviil- ja kriminaalõiguses Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni põhjal.

MENETLUSÕIGUS

Aromaa, Kauko. Monia syyttäjiä ja tuomareita häiritty Suomessa ja Ruotsissa // Haaste (2010) nr. 3, lk. 32-33. Uuringust, mis käsitleb prokuröride ja kohtunike ähvardamist Soomes ja Rootsis.

Brunhöber, Beatrice. Privatisierung des Ermittlungsverfahrens im Strafprozess // Goldammer's Archiv für Strafrecht (2010) nr. 10, lk. 571-588. Eraisikute kaasamisest kuritegude eeluurimise kriminaalmenetluses.

Kostiainen, Riikka. Innovaatioita tarvitaan läpi linjan // Haaste (2010) nr. 3, lk. 4-6. Soome uuest riigiprokurörist Matti Nissinenist ja tema ideedest süüdistaja töö ratsionaliseerimisel ja erinevate alternatiivide otsimisel kriminaalmenetluses.

Kühne, Hans-Heiner. Die realen und potentiellen Auswirkungen des Beschleunigungsgebots für die Struktur des Strafverfahrensrechts : erfordert das Beschleunigungsgebot eine Umgestaltung des Strafverfahrens? // Juristenzeitung (2010) nr. 17, lk. 821-828. Menetluse kiirendamise nõude mõjust kriminaalmenetlusele.

Latõpov, Timur. O primenenii položenii glavõ 52 UPK RF pri vozbuždenii ugolovnohh del v otnošenii otdelnõhh kategorii lits // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 59-65. Eristaatusega isikutest Vene kriminaalmenetluse seadustiku tõlgenduses.

Miller, Arthur R. From *Conley* to *Twombly* to *Iqbal* : a double play on the Federal Rules of Civil Procedure // Duke Law Journal. Vol. 60 (2010) nr. 1, lk. 1-130. Tsiviilkohtumenetluse regulatsiooni kujunemisest Ameerika Ühendriikides.

Pfeife, Florian. Medienöffentlichkeit im Gerichtssaal – neue Herausforderungen im Informationsalter? // Zeitschrift für Gesetzgebung (2010) nr. 3, lk. 283-306. Saksa põhiseaduskohtu kahest otsusest kriminaalasjade kohtuprotsesside meedias kajastamise kohta.

Rodrigues, Rodrigo. Der Geheimnisschutz in der neuen schweizerischen ZPO // Zeitschrift für Zivilprozess (2010) nr. 3, lk. 303-320. Saladuse kaitsest Šveitsi uues tsiviilkohtumenetluse seadustikus, mis hakkab kehtima 1. jaanuarist 2011.

Schumacher, Hubertus. Geheimnisschutz im Zivilprozess aus österreichischer Sicht // Zeitschrift für Zivilprozess (2010) nr. 3, lk. 283-301. Avalikust huvist, konfidentsiaalsest infost ja saladuse kaitsest Austria tsiviilkohtumenetluse seadustikus.

Steinbeiß-Winkelmann, Christine. Rechtsschutz bei überlangen Gerichtsverfahren // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 7, lk. 205-209. Õiguskaitsest ülipikkade kohtuprotsesside korral: vastavast seaduseelnõust Saksamaal.

Zuck, Rüdiger. Das rechtliche Interesse auf Akteneinsicht im Zivilprozess // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 40, lk. 2913-2916. Majanduslikust ja õiguslikust huvist aktide läbivaatamiseks tsiviilmenetluses.

Tomkins, Adam. National security and the role of the court : a changed landscape? // The Law Quarterly Review. Vol. 126 (2010/Oct) lk. 543-567. Riikliku julgeolekuga seotud kohtupraktikast Suurbritannias.

Topaz Druckman, Karen. Class actions // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 65-96. Kollektiivhagi menetlusest Šveitsi õiguses.

RIIGIÕIGUS

Bowring, Bill. The Russian constitutional system : complexity and asymmetry // Journal of Constitutional Law in Eastern and Central Europe (2010) nr. 1, lk. 37-83. Venemaa põhiseadusliku süsteemi arengust ja föderalismist.

Dikarev, I. Utšastije ombudsmena v peresmotre sudebnõhh rešenii v porjadke nadzora // Rossiiskaja justitsija (2010) nr. 8, lk. 24-26. Ombudsmani osast kohtulahendite ülevaatamise järelevalves.

Graser, Alexander ; Tidten, Dan. Rechtsprobleme des Zivildienstes // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 21, lk. 878-885. Aruteludest Saksa tsiviilteenistuse mõttekuse üle praeguses regulatsioonis ja selle juriidilisest aspektist.

Hebeler, Timo. Ist der Gesetzgeber verfassungsrechtlich verpflichtet, Gesetze zu begründen? // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 18, lk. 754-762. Saksa põhiseaduskohtu põhimõttelisest hinnangust seadusandja kohustusele seadust põhjendada sotsiaalseadustiku (SGB – *Sozialgesetzbuch*) näitel.

Jaag, Tobias. Constitutional courts as "positive legislators" : Switzerland // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 221-236. Põhiseaduskohtud kui õigusloome mõjutajad. Šveitsi kogemus.

Joseph, Philip A. Parliament's attenuated privilege of freedom of speech // The Law Quarterly Review. Vol. 126 (2010/Oct) lk. 568-592. Parlamentide sõnavabaduse privileegist Suurbritannias ja Uus-Meremaal kohtulahendite põhjal.

Karpenstein, Ulrich ; Johann, Christian. Der *Honeywell*-Beschluss – Staatshaftung für unanwendbare Gesetze? // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 47, lk. 3405-3407. Riigivastutusest ELi seaduste rakendamata jätmisel.

Kaufhold, Ann-Katrin. Wissenschaftsfreiheit als ausgestaltungsbedürftiges Grundrecht? // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 45, lk. 3276-3279. Teadusuuringutevabadusest kui põhiõigusest.

Käb, Robert. Das Verbot gegenleistungsloser Zahlungen an Abgeordnete (§ 44a Abs. 2 AbgG) nach der Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts // Verwaltungsarchiv (2010) nr. 4, lk. 457-468. Saksa põhiseaduskohtu hinnangust parlamendiliikmete kõrvaltegevuste tasustamisele.

Meermagen, Bettina ; Schultzky, Hendrik. Das Verfahren der Gesetzgebung vor dem Bundesverfassungsgericht // Verwaltungsarchiv (2010) nr. 4, lk. 539-565. Põhiseaduskohtu osast seadusandluse järelevalves.

Pukelsheim, Friedrich ; Rossi, Matthias. Wahlsystemnahe Optionen zur Vermeidung negativer Stimmgewichte // Juristenzeitung (2010) nr. 19, lk. 922-929. Saksa põhiseaduskohtu otsusest, mis käsitleb valija hääle negatiivset mõju ja selle vältimist. Saksa valimisseaduse vastuolust põhiseadusega.

Zemánek, Petr. The constitutional courts in the new member states and the uniform application of European law // Journal of Constitutional Law in Eastern and Central Europe. Vol. 17 (2010) nr. 1, lk. 23-36. Põhiseaduskohtutest Tšehhis, Slovakkias ja Poolas.

Vassiljev, Vsevolod ; Pomazanski, Andrei. Zakonodatelnoje regulirovanije izbiratelnõhh sistem, primenjaemõhh na munitsipalnõhh võborahh // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 16-26. Valimisõigusel ja kohalike omavalitsuste valimise õigusregulatsioonist Venemaal.

Wittmann, Antje. Geheime Wahlen bei Teilnahme von zwei Wahlberechtigten? // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2010) nr. 17, lk. 1072-1074. Valimiste salajasuse tagamisest vähese valijate arvu (nt kaks valijat) korral.

HALDUSÕIGUS

Ardia, David S. Reputation in a networked world : revisiting the social foundations of defamation law // Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review (2010/Summer) nr. 2, lk. 261-328. Laimust internetis, maine kaitsest ja vastavast õigusregulatsioonist Ameerika Ühendriikides.

Bohata, Petr. Reform der tschechischen Vergabebestimmungen // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2010) nr. 11, lk. 326-333. Riigihanketingimuste reformist Tšehhis.

Borges, Georg. Der neue Personalausweis und der elektronische Identitätsnachweis // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 46, lk. 3334-3339. Saksamaal 1. novembril 2010 jõustunud uuest isikutunnistuse seadusest (*PAuswG – Personalausweisgesetz*).

Dauer, Peter. Ablehnung der Anerkennung ausländischer EU/EWR-Fahrerlaubnisse nur bei vorheriger Entziehung der Fahrerlaubnis? // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 38, lk. 2758-2762. Teise liikmesriigi juhiloa tunnustamisest Saksamaal ja Euroopa Kohtu vastavast praktikast.

Hill, Hermann. *Business intelligence/business analytics* im öffentlichen Dienst // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 19, lk. 789-797. Info valdamisest ning uusima info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisest avalikus teenistuses.

Järg-Tärno, Regina. Nuorten nettikäyttäytymisen riskejä ja ratkaisuja niihin // Haaste (2010) nr. 3, lk. 26-28. Interneti kasutamise riskidest noortele ja riskidevastasest võitlusest Soomes.

Kania, Michal. Öffentlich Private Partnerschaft in Polen : die normative Regelung und die Praxis // Wirtschaft und Recht in Osteuropa (2010) nr. 10, lk. 296-300. Avaliku ja erasektori partnerlusest Poolas.

Kanninen, Satu ; Markula, Heli. Rasisminvastaisuus verkkonorisotyössä // Haaste (2010) nr. 3, lk. 22-23. Rassismivastasest võitlusest noorte internetikasutamisel Soomes.

Kiilakoski, Tomi. Nuoret ja nuorisotyö verkossa // Haaste (2010) nr. 3, lk. 19-21. Noortega tehtavast tööst interneti (sotsiaalsete võrgustike) kasutamisel Soomes.

Király, Andrei. Der Beamte als *Whistleblower* // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 21, lk. 894-897. Riigiametnike kohustus puudutavatest seadusemuudatustest korruptsiooniga võitlemise eesmärgil.

Knothe, Matthias. (Rundfunk-) Staatsverträge – faktische Gesetzgebung der Regierungen unter Ausschluss der Parlamente? // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 181-184. Parlamendi ja valitsuse koostööst ringhäälingut puudutavate riigilepingute (*Rundfunkstaatsverträge*) regulatsioonide kehtestamisel.

Kostiainen, Riikka. Nettiturvallisuuksuustyössä menossa toinen aalto // Haaste (2010) nr. 3, lk. 24-25. Laste kaitsest ja interneti turvalise kasutamise õpetamisest Soomes.

Kühling, Jürgen. Künftige vergaberechtliche Anforderungen an kommunale Immobiliengeschäfte // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2010) nr. 20, lk. 1257-1261. Riigihankenõuetest kohalike omavalitsuste kinnisvaratehingutele kahe kohtulahendi põhjal.

Lackner, Hendrik. Der große Streit um das nationale Stipendiumprogramm – hochschulpolitisches Zukunftsmodell oder Bürokratiemonster? // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 39, lk. 2845-2848. Riikliku stipendiumiprogrammi seadusest, mis jõustus 1. augustil 2010 (*StipG - Gesetz zur Schaffung eines nationalen Stipendiumprogramms*).

Lorse, Jürgen. Reföderalisierung des Dienstrechts in Deutschland : gesamtstaatliche Verantwortung oder Rückkehr zur Kleinstaaterei im deutschen Beamtenrecht? // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 20, lk. 829-837. Avaliku teenistuse reformist Saksamaal ja muutunud regulatsioonidest Baieri liidumaa näitel.

McIntyre, T. J. Blocking child pornography on the Internet : European Union developments // International Review of Law, Computers & Technology (2010) nr. 3, lk. 209-221. Lastepornoga seotud veebisaitide blokeerimisest internetis ning selle mõjust väljendusvabadusele ELis.

Mrozek, Anna. Organleihe an den Außengrenzen Europas // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 21, lk. 886-894. Õiguslikust alusest Saksa politsei kaasamiseks ELi välispiiride kaitsele piirikaitseagentuuri FRONTEX egiidi all.

Nair, Abhilash. Real porn and pseudo porn : the regulatory road // International Review of Law, Computers & Technology (2010) nr. 3, lk. 223-232. Suurbritannia seadusandlusest seoses laste ja täiskasvanute pornograafiaga internetis.

O'Brien, Roderick. Legal education in China: English language materials // International Journal of Legal Information (2010) nr. 1, lk. 93-103. Õigusharidusest Hiinas.

Puljajeva, Jelena. Kontseptsija razvitija zakonodatelstva ob obrazovanii // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 5-15. Haridusest ja haridussüsteemi õigusregulatsioonist Venemaal.

Purtova, Nadezhda. Private law solutions in European data protection : relationship to privacy, and waiver of data protection rights // Netherlands Quarterly of Human Rights (2010/June) nr. 2, lk. 179-198. Andmekaitsest Euroopas ja vastavast kohtupraktikast.

Sajuntz, Sascha. Die Entwicklung des Presse- und Äußerungsrechts in den Jahren 2008 bis 2010 // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 41, lk. 2992-2998. Ajakirjandusõigusega seotud arengutest ja seadusemuudatustest Saksamaal.

Sakowicz, Marcin. Interactions in Polish local government // Journal of Constitutional Law in Eastern and Central Europe. Vol. 17 (2010) nr. 1, lk. 1-22. Kodanike kaasamisest kohalike omavalitsuste juhtimisse Poolas.

Salaw-Hanslmaier, Stefanie. Mehr Professorinnen durch flexible Arbeitszeitmodelle in Verbindung mit neuen Lehrmethoden // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 184-186. Võimalustest naisprofessorite kaasamiseks teadus- ja uurimistöösse ning õppeprotsessi (paindlik tööaeg, uued õpetamismeetodid).

Schrey, Joachim ; Haug, Thomas Walter. Der Umfang richterlicher Kontrolle bei Entscheidungen über Geschwindigkeitsverstöße // Neue Juristische Wochenschrift (2010) nr. 40, lk. 2917-2921. Sõidukiiruse mõõtmisest ja mõõtetehnika usaldusväärusest kohtupraktikas.

Spencer, Maureen ; Spencer, John. Coping with *Conway v. Rimmer* [1968] AC 910 : how civil servants control access to justice // Journal of Law and Society (2010/Sept) nr. 3, lk. 387-411. Avalike teenistujate rollist riiklike dokumentide avalikustamisel seoses avaliku huvi kaitsega kohtumenetluses.

Unterbusch, Silke C. Haftung für unzureichend gesicherten WLAN-Anschluss // Monatsschrift für Deutsches Recht (2010) nr. 19, lk. 1091-1093. Traadita internetiühenduse (*WLAN-Wireless Lan*) omaniku vastutusest tema võrku kasutavate kolmandate isikute õigusrikkumiste eest.

Wollenschläger, Ferdinand. Budgetöffentlichkeit im Zeitalter der Informationsgesellschaft // Archiv des öffentlichen Rechts (2010) nr. 3, lk. 363-403. Info kättesaadavuse, eelarve läbipaistvusnõude ja andmekaitse tagamise probleemidest eelarve avalikustamise näitel. Kokkuvõtte inglise keeles.

MEDITSIINIÕIGUS

Cronin, Antonia J. Directed and conditional deceased donor organ donations : laws and misconceptions // Medical Law Review (2010/Autumn) nr. 3, lk. 275-301. Organidoonorlusest, vastavatest õigusaktidest ja väärarusaamadest Suurbritannias.

Fovargue, Sara ; Ost, Suzanne. When should precaution prevail? Interests in (public) health, the risk of harm and xenotransplantation // Medical Law Review (2010/Autumn) nr. 3, lk. 302-329. Organite siirdamisega kaasnevatest ohtudest ja riskidest patsiendi tervisele ning võimalikest haigustest Suurbritannia kogemuse põhjal.

Frautschi, Schuyler. Understanding HIV-specific laws in Central America // International Journal of Legal Information (2010) nr. 1, lk. 43-92. Kesk-Ameerika riikide HIV-i käsitlevatest õigusaktidest.

Vezzani, Simone. Preliminary remarks on the envisaged World Health Organization pandemic influenza preparedness framework for the sharing of viruses and access to vaccines and other benefits // The Journal of World Intellectual Property (2010) nr. 6, lk. 675-696. Maaailma Terviseorganisatsiooni (WHO) roll ja ülesanded gripiviiruse tuvastamisel ja uute vaktsiinide väljatöötamisel ning intellektuaalse omandi reeglite järgimisel.

RAHVUSVAHELINE ÕIGUS

Aden, Menno. Insolvenzverfahren über Fiskalvermögen eines Staates // Zeitschrift für Rechtspolitik (2010) nr. 6, lk. 191-193. Suveräänse riigi fiskaalvara pankrotimenetlus rahvusvahelise õiguse aspektist.

Blutman, László. In the trap of a legal metaphor : international soft law // International & Comparative Law Quarterly (2010) nr. 3, lk. 605-624. Terminist *soft law* rahvusvahelises õiguses.

Briskun, Konstantin. O vidahh rekomendatelnõhh aktov meždunarodnõhh organizatsii i formahh ihh vlijanija na natsionalnoje zakonodatelstva // Žurnal rossiiskogo prava (2010) nr. 8, lk. 111-119. Rahvusvaheliste organisatsioonide soovituslike õigusaktide mõjust ja kohaldamisest siseriiklikus õiguses.

Collins-Williams, Terry ; Wolfe, Robert. Transparency as a trade policy tool: the WTO's cloudy windows // World Trade Review (2010) nr. 4, lk. 551-581. Maaailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) soovitud rahvusvahelise kaubanduse läbipaistvamaks muutmiseks.

Delimatsis, Panagiotis. Concluding the WTO services negotiations on domestic regulation – hopes and fears // *World Trade Review* (2010) nr. 4, lk. 643-673. Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) Doha vooru läbirääkimiste seisukohtadest teenustekaubanduse üldlepingu (GATS) küsimustes.

Feinäugle, Clemens A. Individualrechtsschutz gegen Terroristenlistung? // *Zeitschrift für Rechtspolitik* (2010) nr. 6, lk. 188-190. Isikuõiguste kaitsest ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1904 (2009).

Kofi Abiew, Francis. Humanitarian intervention and the responsibility to protect : redefining a role for „kind-hearted gunmen“ // *Criminal Justice Ethics*. Vol. 29 (2010) nr. 2, lk. 93-109. Humanitaarinterventsioonist ning kaitsevastutuse põhimõttest ja raamtingimustest.

Koroljov, Georgi ; Semjonova, Julia. Ustanovlenije universalnoi jurisdiktсии nad prestuplenijami, narušajuštšimi normõ *ius cogens* (na primere piratstva) // *Žurnal rossiiskogo prava* (2010) nr. 8, lk. 96-105. Rahvusvahelise õiguse normide rikkumisest ja universaalsest jurisdiktsioonist rahvusvahelise kuritegevuse puhul.

Lambooy, Tineke. Corporate due diligence as a tool to respect human rights // *Netherlands Quarterly of Human Rights* (2010/Sept) nr. 3, lk. 404-448. Inimõiguste kaitsest ja kollektiivsest vastutusest tehingueelse analüüsi puhul rahvusvahelises äriõiguses.

Ryngaert, Cedric. The immunity of international organizations before domestic courts : recent trends // *International Organizations Law Review*. Vol. 7 (2010) nr. 1, lk. 121-148. Rahvusvahelise organisatsiooni puutumatus, üksikisiku õiguskaitsevahenditest rahvusvahelise organisatsiooni suhtes töö- ja teistes eraõiguslikes vaidlustes.

Inimõigused

Burbano Herrera, Clara ; Haeck, Yves. Letting states off the hook? The paradox of the legal consequences following state non-compliance with provisional measures in the Inter-American and European human rights systems // *Netherlands Quarterly of Human Rights* (2010/Sept) nr. 3, lk. 332-360. Ameerika ja Euroopa õigussüsteemidest ja kohtupraktikast inimõiguste kaitsmisel.

Da Lomba, Sylvie. Immigration status and basic social human rights : a comparative study of irregular migrants' right to health care in France, the UK and Canada // *Netherlands Quarterly of Human Rights* (2010/Mar) nr. 1, lk. 6-40. Illegaalsete immigrantide staatusest ning õigusest tervishoiule Prantsusmaal, Suurbritannias ja Kanadas.

Finke, Jasper. Warum das „Burka-Verbot“ gegen die EMRK verstößt // *Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht* (2010) nr. 18, lk. 1127-1131. Religioonivabadusest ja eraelu kaitsest Euroopa inimõiguste konventsiooni ja Belgia parlamendi nn burka-keelu seadustamise kontekstis.

Grabenwarter, Christoph. Wirkungen eines Urteils des Europäischen Gerichtshofs für Menschenrechte – am Beispiel des Falls M. gegen Deutschland // *Juristenzeitung* (2010) nr. 18, lk. 857-869. Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusest, mis käsitleb karistusjärgset kinnipidamist ja selle otsuse tähendusest inimõiguste jaoks.

Haugen, Hans Morten. Access versus incentives: analysing intellectual property policies in four UN specialized agencies by emphasizing the role of the World Intellectual Property Organization and human rights // *The Journal of World Intellectual Property* (2010) nr. 6, lk. 697-728. Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO), Maailma Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO); Toitlus- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) ja UNESCO koostööst inimõiguste valdkonnas.

Kenny, Jo. European Convention on Human Rights and social welfare // European Human Rights Law Review (2010) nr. 5, lk. 495-503. Euroopa inimõiguste konventsioonist ja sotsiaalsest heaolust.

Lesser, Taryn. The role of United Nations special procedures in protecting the human rights of migrants // Refugee Survey Quarterly. Vol. 28 (2009) nr. 4, lk. 139-164. ÜRO sõltumatute ekspertide tööst migrantide inimõiguste kaitsel.

School segregation of Roma students held to violate Human Rights Convention (Oršuš and others v. Croatia) // Survey of East European Law (2010) nr. 6, lk. 1, 13-15. Horvaatia mustlaste õigusest haridusele Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendi ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni põhjal.

Schroeder, Friedrich-Christian. Neues Urteil des EGMG in der Sache Kononov gegen Lettland // Jahrbuch für Ostrecht (2010) nr. 2, lk. 341-381. Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusest, milles kohus leidis, et Läti riik pole endise punapartisani Vassili Kononovi süüdimõistmisel rikkunud rahvusvahelist inimõiguste konventsiooni. Väljavõte kohtuotsusest inglise keeles.

Spigelman, James. The forgotten freedom: freedom from fear // International & Comparative Law Quarterly (2010) nr. 3, lk. 543-570. Õigusest elada hirmust vabana inimõiguste ülddeklaratsiooni põhjal.

Weissbrodt, David ; Meili, Stephen. Human rights and protection of non-citizens: whither universality and indivisibility of rights? // Refugee Survey Quarterly. Vol. 28 (2009) nr. 4, lk. 34-58. Mittekodanike õiguste kaitsel.

Euroopa Liidu õigus

Baldaccini, Anneliese. The EU directive on return : principles and protests // Refugee Survey Quarterly. Vol. 28 (2009) nr. 4, lk. 114-138. ELi maades ebaseaduslikult viibivate immigrantide kodumaale tagasisaatmise direktiivist (2008/115/EC).

Epiney, Astrid. Die Rechtsprechung des EuGH im Jahr 2009 – Grundfreiheiten und Gleichstellungsrecht // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2010) nr. 17, lk. 1065-1070. Euroopa Kohtu 2009. aasta olulisematest lahenditest põhivabaduste kaitsel ja võrdsete õiguste tagamisel.

Guckelberger, Annette. Die Europäische Bürgerinitiative // Die Öffentliche Verwaltung (2010) nr. 18, lk. 745-754. Osalusdemokraatia uuest tasandist ja Euroopa Kodanikuinitsiatiivist kui institutsioonist (EBI – *Europäische Bürgerinitiative*).

Hirsbrunner, Simon. Neue Entwicklungen der europäischen Fusionskontrolle im Jahr 2009 // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2010) nr. 19, lk. 727-730. Arengutest suuretevõtete liitumise kontrollimisel 2009. aastal.

Hyvärinen, Anna. Lissabonin sopimuksen vaikutukset EU:n oikeusasioiden perustoihin // Lakimies (2010) nr. 6, lk. 1073-1078. Lissaboni lepingu mõjud õigusalasle koostööle ELis.

Karsten, Jens ; Seidenspinner, Angela. “Zum Vorteile des Verkehrsnutzers” – zwanzig Jahre EU-Passagierrecht im Spannungsfeld zwischen international governance und europäischen Nutzerrechten // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2010) nr. 4, lk. 830-860. Reisijate õigusi ja vedu puudutavatest ELi õigusaktidest.

Mukherjee, Proshanto K. ; Bokareva, Olena. Multimodal maritime plus : some European perspectives on law and policy // Journal of International Maritime Law. Vol 16 (2010) nr. 3, lk. 221-242. ELi laevanduspoliitikast, väliskaubanduse õiguslikust raamistikust ning Rotterdami reeglite mõjust ELi meretranspordile.

Reich, Norbert. Zur zeitlichen Reichweite des unionsrechtlichen Nicht-Diskriminierungsgrundsatzes wegen der sexuellen Orientierung : Kurzbesprechung der Schlussanträge des Generalanwalts Niilo Jääskinen vom 15. 7. 2010 – C-147/08 (Jürgen Römer/Freie und Hansestadt Hamburg [FHH]) // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2010) nr. 18, lk. 685-686. Diskrimineerimise keelamisest ELis ja võrdset kohtlemist käsitlevast kohtulahendist.

Schubert, Jens ; Jerchel, Kerstin. Das europäische Arbeitsrecht (2009/2010) // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2010) nr. 18, lk. 687-694. Arengutest ja muudatustest ELi tööõiguses.

Swora, Mariusz. Intelligent grid : unfinished regulation in the third EU energy package // Journal of Energy & Natural Resources Law (2010) nr. 4, lk. 465-480. „Arukate“ võrgutehnoloogiarengust ELi energiapoliitikas.

Tiedemann, Michael. Neue europäische Förderung der Vergabe von Kleinstkrediten: das Progress-Mikrofinanzierungsinstrument für Beschäftigung und soziale Eingliederung // Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht (2010) nr. 18, lk. 697-700. Tööhõive elavdamiseks ja sotsiaalse kaasamise laiendamiseks loodud Euroopa väikekrediidirahastust Progress.

Tsoukala, Philomila. Marrying family law to the nation // The American Journal of Comparative Law. Vol. 58 (2010) nr. 4, lk. 873-910. Euroopa perekonnaõiguse ühtlustamise probleemidest liikmesriikide rahvusliku identiteedi eripärade tõttu.

Mereõigus

Bateman, Sam. Sea piracy : some inconvenient truths // Disarmament Forum (2010) nr. 2, lk. 13-24. Merepiraatluse mõjudest laevandusele ja majandusele, piraatlusevastasest võitlusest ja riikidevahelisest koostööst.

Goddard, Kathleen S. The application of the Rotterdam Rules // The Journal of International Maritime Law (2010) nr. 3, lk. 201-220. Rotterdami reeglitest ning ÜRO lepingukonventsiooni tingimustest.

Roach, Ashley J. Agora : piracy prosecutions // American Journal of International Law (2010/July) nr. 3, lk. 397-453. Kolm artiklit piraatlusest Somaalia rannikuvetes ning piraatlusega võitlemise võimalustest ja piiridest.

Williams, Richard. The Rotterdam Rules : winners and losers // The Journal of International Maritime Law (2010) nr. 3, lk. 191-209. Kaubaveost merel, meretranspordist ning Rotterdami reeglite õiguslikust ja poliitilisest raamistikust.

Rahvusvaheline eraõigus

Bonomi, Andrea. The Swiss codification of private international law of 1987 // Rapports suisses présentés au XVIIIe Congrès international de droit comparé (2010) lk. 37-62. Rahvusvahelise eraõiguse kodifitseerimisest ja vastavast seadusest Šveitsis.

Kieninger, Eva-Maria. Das Abtretungsrecht des DCFR // Zeitschrift für Europäisches Privatrecht (2010) nr. 4, lk. 724-746. Loovutamiseõigusest Euroopa lepinguõiguses ja ühtse tugiraamistiku kavandis.

Mörsdorf, Oliver. Die Auswirkungen des neuen „Grundrechts auf Verbraucherschutz“ gemäß Art. 38 GR-Ch auf das nationale Privatrecht // Juristenzeitung (2010) nr. 15-16, lk. 759-767. ELi põhiõiguste hartas sätestatud tarbijakaitse kõrge taseme põhimõtte mõjust riikide eraõigusele.

Niglia, Leone. Of harmonization and fragmentation : the problem of legal transplants in the europeanization of private law // Maastricht Journal of European and Comparative Law (2010) nr. 2, lk. 116-136. Õigusaktide kooskõlastamisest Euroopa eraõiguses.

Vlas, P. On the development of private international law in the Netherlands: from *Assers's* days to the codification of Dutch private international law // Netherlands International Law Review (2010) nr. 2, lk. 167-182. Rahvusvahelise eraõiguse kodifitseerimisest Hollandis.

Koostanud Tiia Melts